

Magyarország recens puhatestűinek revideált katalógusa (Mollusca)

PINTÉR László
Budapest

ABSTRACT: (A revised catalogue of the recent molluscs of Hungary) — This catalogue contains a revised list of recent molluscs living in Hungary, included also the introduced species and the drift-fauna.

Tíz évvel ezelőtt jelent meg a „Katalog der rezenten Mollusken Ungarns” (PINTÉR, 1974) című munka. A zoológiában 10 év igen nagy idő: számtalan új eredmény született, s a régít sok esetben új szempontok és felismerések szerint értékeltük át. Ezeknek az elmúlt éveknek a magyarországi recens malakofaunára vonatkozó eredményeit (még ha sokszor csak részeredmények is) tükrözi a következő összeállítás. A fajlistában csillag (*) jelzi a kizárólag melegházakban vagy botanikus kertekben élő fajokat, s kereszt (+) jelöli a csupán folyóhordalékból előkerült fajokat. A fajlistát megjegyzések (1–43) egészítik ki. Az irodalomjegyzék csak azokat a műveket tartalmazza, melyekre a szövegben közvetlen utalás található.

Neritidae

- Theodoxus (Theodoxus) transversalis (C. PFEIFFER 1828)
Theodoxus (Theodoxus) prevostianus (C. PFEIFFER 1828) (1)
Theodoxus (Theodoxus) fluviatilis (LINNÉ 1758)
Theodoxus (Theodoxus) danubialis (C. PFEIFFER 1828)

Viviparidae

- Viviparus (Viviparus) contectus (MILLET 1813)
Viviparus (Viviparus) acerosus (BOURGUIGNAT 1862)

Valvatidae

- Valvata (Valvata) cristata (O. F. MÜLLER 1774)
Valvata (Cincinna) piscinalis (O. F. MÜLLER 1774)
Valvata (Cincinna) pulchella STUDER 1820
Valvata (Borysthenia) naticina MENKE 1845

Pomatiasidae

- Pomatias rivulare (EICHWALD 1829)
Pomatias elegans (O. F. MÜLLER 1774)

Hydrobiidae

(2)

- Paladilha (Paladilhiopsis) hungarica (SOOS 1927)
- + Paladilha (Paladilhiopsis) oshanovae L. PINTER 1968
- Bythinella austriaca (FRAUENFELD 1859)
- Potamopyrgus jenkinsi (E. A. SMITH 1889)
- Lithoglyphus naticoides (C. PFEIFFER 1828)
- Sadleriana pannonica (FRAUENFELD 1865)

(3)

Bithyniidae

- Bithynia (Bithynia) tentaculata (LINNÉ 1758)
- Bithynia (Bithynia) leachi (SHEPPARD 1823)

Aciculidae

- Acicula (Platyla) banatica (ROSSMÄSSLER 1842)
- Acicula (Platyla) polita (HARTMANN 1840)
- + Acicula (Hyalacme) perpusilla (REINHARDT 1880)

Melanopsidae

- Fagotia (Microcolpia) acicularis (FÉRUSSAC 1823)
- Fagotia (Fagotia) esperi (FÉRUSSAC 1823)
- Melanopsis (Canthidomus) parreyssi PHILIPPI 1847
- Melanoides tuberculata (O. F. MÜLLER 1774)
- Amphimelania holandri (C. PFEIFFER 1828)

Ellobiidae

- Carychium minimum O. F. MÜLLER 1774
- Carychium tridentatum (RISSO 1826)

Acroloxidae

- Acroloxus lacustris (LINNÉ 1758)

Lymnaeidae

(4)

- Lymnaea (Lymnaea) stagnalis (LINNÉ 1758)
- Lymnaea (Stagnicola) palustris (O. F. MÜLLER 1774)
- Lymnaea (Galba) truncatula (O. F. MÜLLER 1774)
- Lymnaea (Radix) auricularia (LINNÉ 1758)
- Lymnaea (Radix) peregra (O. F. MÜLLER 1774)
- Lymnaea (Pseudosuccinea) columella SAY 1817

Physidae

(5)

- Aplexa hypnorum (LINNÉ 1758)
- Physa fontinalis (LINNÉ 1758)
- Physella (Costatella) heterostropha (SAY 1817)
- Physella (Costatella) acuta (DRAPARNAUD 1805)

Planorbidae

- Planorbarius corneus (LINNÉ 1758)
- Helisoma duryi (WETHERBY 1879) (6)
- Planorbis planorbis (LINNÉ 1758)
- Planorbis carinatus O. F. MÜLLER 1774
- Anisus septemgyratus (ROSSMÄSSLER 1835) (7)
- Anisus leucostoma (MILLET 1813)
- Anisus spirorbis (LINNÉ 1758)
- Anisus vortex (LINNÉ 1758)
- Anisus vorticulus (TROSCHER 1834)
- Bathymphalus contortus (LINNÉ 1758)
- Gyraulus (Gyraulus) albus (O. F. MÜLLER 1774)
- Gyraulus (Torquis) laevis (ALDER 1838)
- Gyraulus (Armiger) crista (LINNÉ 1758) (8)
- Hippeutis complanatus (LINNÉ 1758)
- Segmentina nitida (O. F. MÜLLER 1774)

Ancylidae

(9)

- Ancylus fluviatilis O. F. MÜLLER 1774
- Ferrissia wautieri (MIROLI 1960)

Cochlicopidae

(10)

- Cochlicopa lubrica (O. F. MÜLLER 1774)
- Cochlicopa lubricella (PORRO 1837)
- Cochlicopa nitens (GALLENSTEIN 1848)

Pyramidulidae

- Pyramidula rupestris (DRAPARNAUD 1801)

Vertiginidae

- Columella edentula (DRAPARNAUD 1805)
- Truncatellina cylindrica (FÉRUSSAC 1807)
- Truncatellina claustralis (GREDLER 1856)
- Truncatellina callicratis (SCACCHI 1833)

- Vertigo (Vertilla) angustior JEFFREYS 1830
 Vertigo (Vertigo) pusilla O. F. MÜLLER 1774
 Vertigo (Vertigo) antivertigo (DRAPARNAUD 1801)
 Vertigo (Vertigo) substriata (JEFFREYS 1833) (11)
 Vertigo (Vertigo) moulinsiana (DUPUY 1849)
 Vertigo (Vertigo) pygmaea (DRAPARNAUD 1801)
 Vertigo (Vertigo) alpestris ALDER 1838

Orculidae

- Orcula (Sphyradium) doliolum (BRUGUIÈRE 1792) (12)
 Orcula (Orcula) dolium (DRAPARNAUD 1801)
 + Orcula (Orcula) jetschini (M. KIMAKOWICZ 1883)
 Pagodulina pagodula (DES MOULINS 1830)

Chondrinidae

- Granaria frumentum (DRAPARNAUD 1801)
 Chondrina (Chondrina) clienta (WESTERLUND 1883)

Pupillidae

- Pupilla (Pupilla) muscorum (LINNÉ 1758)
 Pupilla (Pupilla) triplicata (STUDER 1820)
 + Pupilla (Pupilla) sterri (VOITH 1838)
 + Argna (Argna) bielzi (ROSSMÄSSLER 1859) (13)
 + Argna (Agardhiella) parreyssi (L. PFEIFFER 1848)
 + Argna (Agardhiella) lamellata (CLESSIN 1887)
 Spelaeodiscus (Aspasita) triarius (ROSSMÄSSLER 1839)

Valloniidae

- Vallonia (Vallonia) pulchella (O. F. MÜLLER 1774)
 Vallonia (Vallonia) enniensis (GREDLER 1856) (14)
 Vallonia (Vallonia) costata (O. F. MÜLLER 1774)
 Acanthinula aculeata (O. F. MÜLLER 1774)

Enidae

- Chondrula (Chondrula) tridens (O. F. MÜLLER 1774)
 Ena (Ena) montana (DRAPARNAUD 1801)
 Ena (Ena) obscura (O. F. MÜLLER 1774)
 Zebrina (Zebrina) detrita (O. F. MÜLLER 1774)

Succineidae

- Succinea (Succinea) putris (LINNÉ 1758)
Succinea (Succinella) oblonga DRAPARNAUD 1801
Oxyloma elegans (RISSO 1826) (15)

Clausiliidae

- + Herilla ziegleri dacica (L. PFEIFFER 1848) (17)
Alopia (Alopia) straminicollis monacha M. KIMAKOWICZ 1894 (18)
Alopia (Alopia) livida bipalatalis M. KIMAKOWICZ 1883
Cochlodina (Paracochlodina) orthostoma (MENKE 1830)
Cochlodina (Paracochlodina) cerata (ROSSMÄSSLER 1836)
Cochlodina (Cochlodina) laminata (MONTAGU 1803)
+ Graciliaria undulata (L. PFEIFFER 1848) (19)
Ruthenica filograna (ROSSMÄSSLER 1836)
Pseudofusus varians (C. PFEIFFER 1828) (20)
Macrogastra (Macrogastra) ventricosa (DRAPARNAUD 1801)
Macrogastra (Macrogastra) plicatula (DRAPARNAUD 1801)
Macrogastra (Macrogastra) latestriata (A. SCHMIDT 1857)
Clausilia (Clausilia) parvula (FÉRUSSAC 1807)
Clausilia (Clausilia) dubia DRAPARNAUD 1805
Clausilia (Clausilia) cruciata (STUDER 1820)
Clausilia (Clausilia) pumila C. PFEIFFER 1828
Laciniaria plicata (DRAPARNAUD 1801)
Balea (Alinda) biplicata (MONTAGU 1803)
Balea (Balea) perversa (LINNÉ 1758)
Balea (Pseudalinda) stabilis (L. PFEIFFER 1847) (21)
Vestia (Vestia) gulo (E. A. BIELZ 1859)
Vestia (Vestia) turgida (ROSSMÄSSLER 1836)
Bulgarica (Strigilecula) vetusta (ROSSMÄSSLER 1836)
Bulgarica (Strigilecula) cana (HELD 1836) (22)
Bulgarica (Bulgarica) rugicollis (ROSSMÄSSLER 1836) (23)

Subulinidae

- * Opeas (Opeas) pumilum (L. PFEIFFER 1840)
* Lamellaxis (Allopeas) mauritanus (L. PFEIFFER 1852) (24)

Ferussaciidae

- Cecilioides (Cecilioides) acicula (O. F. MÜLLER 1774)
Cecilioides (Cecilioides) petitiana (BENOIT 1862)

Endodontidae

- Punctum (Punctum) pygmaeum (DRAPARNAUD 1801)
Helicodiscus (Hebetodiscus) singleyanus (PILSBRY 1890)
Discus (Discus) ruderatus (FÉRUSSAC 1821)
Discus (Discus) rotundatus (O. F. MÜLLER 1774)
Discus (Discus) perspectivus (MEGERLE VON MÜHLFELD 1816)

Arionidae

- Arion (Mesarion) subfuscus (DRAPARNAUD 1805)
Arion (Carinarion) circumscriptus JOHNSTON 1828
Arion (Carinarion) silvaticus LOHMANDER 1937 (25)
Arion (Carinarion) fasciatus (NILSSON 1822) (26)
Arion (Kobeltia) hortensis FÉRUSSAC 1819 (27)

Vitrinidae

- Vitrina (Vitrina) pellucida (O. F. MÜLLER 1774)
Semilimax semilimax (FÉRUSSAC 1802)
Phenacolimax (Gallandia) annularis (STUDER 1820)

Zonitidae

- Zonitoides (Zonitoides) nitidus (O. F. MÜLLER 1774)
Zonitoides (Zonitoides) arboreus (SAY 1816)
+ Vitrea (Vitrea) diaphana (STUDER 1820)
Vitrea (Subrimatus) subrimata (REINHARDT 1871)
Vitrea (Crystallus) crystallina (O. F. MÜLLER 1774)
Vitrea (Crystallus) contracta (WESTERLUND 1871)
Aegopis (Aegopis) verticillus (LAMARCK 1822)
Aegopinella pura (ALDER 1830)
Aegopinella minor (STABILE 1864)
Aegopinella ressmanni (WESTERLUND 1883)
Nesovitrea hammonis (STRÖM 1765)
Oxychilus (Ortizius) translucidus (MORTILLET 1854) (28)
Oxychilus (Cellariopsis) orientalis (CLESSIN 1887)
Oxychilus (Oxychilus) draparnaudi (BECK 1837)
Oxychilus (Oxychilus) hydatinus (ROSSMÄSSLER 1838)
Oxychilus (Morlina) glaber (ROSSMÄSSLER 1838)
Oxychilus (Riedelius) inopinatus (ULICNY 1887)
Oxychilus (Riedelius) depressus (STERKI 1880)
Daudebardia (Daudebardia) rufa (DRAPARNAUD 1805)
Daudebardia (Daudebardia) brevipes (DRAPARNAUD 1805)

Milacidae

(29)

- Tandonia rustica* (MILLET 1843)
Tandonia budapestensis (HAZAY 1881)

Boettgerillidae

- Boettgerilla pallens* SIMROTH 1912

Limacidae

- Malacolimax tenellus* (O. F. MÜLLER 1774)
Lehmannia marginata (O. F. MÜLLER 1774)
Lehmannia nyctelia (BOURGUIGNAT 1861)
* *Lehmannia valentiana* (FÉRUSAC 1823)
Limax (Limax) cinereoniger WOLF 1803
Limax (Limax) maximus LINNÉ 1758
Limax (Limacus) flavus LINNÉ 1758
Bielzia coerulans (M. BIELZ 1851)

Agriolimacidae

(30)

- Deroceras (Deroceras) laeve* (O. F. MÜLLER 1774)
Deroceras (Deroceras) sturanyi (SIMROTH 1894)
Deroceras (Agriolimax) agreste (LINNÉ 1758)
Deroceras (Agriolimax) reticulatum (O. F. MÜLLER 1774)
Deroceras (Agriolimax) turcicum (SIMROTH 1894) (31)
Deroceras (Agriolimax) lothari GIUSTI 1971 (32)
Deroceras (Plathystimulus) rodnae GROSSU et LUPU 1965

Euconulidae

- Euconulus (Euconulus) fulvus* (O. F. MÜLLER 1774) (33)

Bradybaenidae

- Bradybaena (Bradybaena) fruticum* (O. F. MÜLLER 1774)

Helicidae

(34)

- Candidula unifasciata* (POIRET 1801)
Helicella (Helicella) obvia (MENKE 1828)
Helicopsis (Helicopsis) striata (O. F. MÜLLER 1774)

- Monacha (Monacha) cartusiana (O. F. MÜLLER 1774)
 Perforatella (Perforatella) bidentata (GMELIN 1788)
 Perforatella (Perforatella) dibothrion (M. KIMAKOWICZ 1884)
 Perforatella (Monachoides) incarnata (O. F. MÜLLER 1774)
 Perforatella (Monachoides) vicina (ROSSMÄSSLER 1842)
 Perroratella (Monachoides) umbrosa (C. PFEIFFER 1828)
 Perforatella (Pseudotruchia) rubiginosa (A. SCHMIDT 1853)
 Hygromia (Hygromia) cinctella (DRAPARNAUD 1801)
 Hygromia (Lozekia) transsylvanica (WESTERLUND 1876)
 Hygromia (?) kovacsi VARGA et L. PINTÉR 1972 (35)
 Trichia (Trichia) unidentata (DRAPARNAUD 1805) (36)
 Trichia (Trichia) striolata (C. PFEIFFER 1828) (37)
 Trichia (Trichia) hispida (LINNÉ 1758)
 Trichia (Trichia) filicina (L. PFEIFFER 1841)
 Trichia (Trichia) erjavecii (BRUSINA 1870)
 Trichia (Trichia) lubomirskii (SLÓSARSKI 1881)
 Euomphalia (Euomphalia) strigella (DRAPARNAUD 1801)
 Helicodonta obvolvata (O. F. MÜLLER 1774)
 Helicigona (Drobacia) banatica (ROSSMÄSSLER 1838) (38)
 Helicigona (Chilostoma) planospira (LAMARCK 1828)
 Helicigona (Faustina) faustina (ROSSMÄSSLER 1835)
 Helicigona (Arianta) arbustorum (LINNÉ 1758)
 Isognomostoma isognomostoma (SCHRÖTER 1784)
 Cepaea vindobonensis (FÉRUSSAC 1821) (39)
 Cepaea nemoralis (LINNÉ 1758)
 Cepaea hortensis (O. F. MÜLLER 1774)
 Eobania vermiculata (O. F. MÜLLER 1774) (40)
 Helix (Cornu) aspersa O. F. MÜLLER 1774
 Helix (Helix) pomatia LINNÉ 1758
 Helix (Helix) lutescens ROSSMÄSSLER 1837

Unionidae

- Unio pictorum (LINNÉ 1758)
 Unio tumidus RETZIUS 1788
 Unio crassus RETZIUS 1788
 Anodonta (Anodonta) anatina (LINNÉ 1758) (41)
 Anodonta (Anodonta) cygnea (LINNÉ 1758)
 Anodonta (Sinanodonta) woodiana (LEA 1834) (42)
 Pseudanodonta complanata (ROSSMÄSSLER 1835)

Dreissenidae

- Dreissena polymorpha (PALLAS 1771)

Sphaeriidae

- Sphaerium (Sphaerium) corneum LINNÉ 1758
 Sphaerium (Musculium) lacustre (O. F. MÜLLER 1774)
 Sphaerium (Sphaeriastrum) rivicola (LAMARCK 1818)

- Pisidium amnicum* (O. F. MÜLLER 1774)
Pisidium casertanum (POLI 1791)
Pisidium henslowanum (SHEPPARD 1823)
Pisidium milium HELD 1836
Pisidium moitessierianum PALADILHE 1866
Pisidium nitidum JENYNS 1832
Pisidium obtusale (LAMARCK 1818)
Pisidium personatum MALM 1855
Pisidium pseudosphaerium SCHLESCH 1947
Pisidium subtruncatum MALM 1855
Pisidium supinum A. SCHMIDT 1850
Pisidium tenuilineatum STELFOX 1918

MEGJEGYZÉSEK

1. WILLMANN et PIEPER (1978: 119) szerint szinonim a *Theodoxus danubialisszal*. Közleményükből nem derül ki, mire alapozzák ezt a nézetet.
2. Az elmúlt években a *Hydrobiidae* (sensu lato!) család kutatása rendkívül felgyorsult. Nagyon sok új fajt fedeztek fel, s a megszokott rendszer az anatómiai vizsgálatok eredményeképpen teljesen felborult. Ma már sejteni sem lehet, hogy az eddig héj alapján besorolt fajok milyen genuszba tartoznak, s a genuszok mely új család tagjai, ha nincs egyértelmű ivarszervi és radulavizsgálat. A rendszer még annyira kiforratlan, hogy a legjobb kutatók sem tudnak egymással megegyezni. Egyelőre azt javasolom, hogy a nálunk megszokott elnevezéseket használjuk. Tájékozódásul érdemes megismerkedni, a következő tanulmányokkal: GIUSTI et PEZZOLI (1982), GOLIKOV et STAROBOGATOV (1975), RADOMAN (1973). WILLMANN et PIEPER (1978) a következő elnevezéseket használják a magyarországi „fajokra”: *Bythiospeum gebhardti* WAGNER, *Paladilhiosis hungaricum* SOÓS, *Paladilhia (Paladilhia) oshanovae* PINTÉR, *Bythinella austriaca* FRAUENFELD, *Bythinella hungarica* HAZAY, *Bythinella pannonica* FRAUENFELD, *Potamopyrgus jenkinsi* SMITH.
3. Biztosnak látszik, hogy a *Sadleriana* genusznév helytelen, de anatómiai vizsgálat hiányában semmit sem lehet mondani.
4. Még mindig nincs egységes álláspont, hogy a *Lymnaea*, *Radix*, *Stagnicola*, stb. csoportok hogyan viszonyulnak egymáshoz. Ugyancsak tisztázatlan egyes taxonok rendszertani értéke és hovatartozása is (*corvus*, *occulta*, *turricula*...).
5. TE (1980) eredményei elfogadhatónak tűnnek, s így a *Physella* csoportoknak generikus értéke van. Viszont nagyon nehéz eldönteni, s megfelelő vizsgálatok hiányában nem is kellőképpen biztos, hogy a Magyarországról (Délegyháza) jelzett *Physella heterostropha* valóban azonos-e az amerikai fajjal. Ismeretes ezen kívül még legalább két magyar előfordulás, melyeket eddig nem sikerült azonosítani (Nyíregyháza, Vácrátót).

6. KOVÁCS (1979) jelzi a *Helisoma trivolvis* (SAY 1816) fajt Magyarországról. Valószínűbb azonban, hogy a *H. duryi* elnevezés a helyes. Lásd még: WETHERBY (1879) és PARAENSE (1976).
7. WILLMANN et PIEPER (1978) szerint szinoním az *A. leucostoma* fajjal. Lásd még: HUBENDICK (1951) és HUDEC (1967).
8. MEIER-BROOK (1983) részletes vizsgálatai új megvilágításba helyezték a *Gyraulus* és a rokon genuszokat. Eredményeinek átvétele mindenképpen indokolt.
9. A Magyarországról ismert három „sapkacsigán” kívül előkerült egy negyedik faj is. Azonosítása még nem sikerült. Feltehetőleg akváriumból került ki a szabadba. A vizsgálata folyik (DOMOKOS és KOVÁCS szóbeli közlése).
10. Semmilyen támpont sincs arra, hogy a *Cochlicopa repentina* HUDEC önálló faj volna.
11. SZIGETHY (1973) törölte ezt a fajt a magyar faunalistáról, mivel a rendelkezésre álló anyagban csak fosszilis példányok voltak, s nem sikerült igazolni SZIJJ és VÁGVÖLGYI (1948) börsönyi adatát. Később VARGA (1979, 1980) megtalálta a Mátrában és a Medves-hegységben, majd EROSS (1981) a Börsönyben.
12. A *Sphyradium* generikus rangját – amint azt több neves kutató is tartja – nehéz egyértelműen bebizonyítani.
13. HUDEC (1965) szerint az *Argna*-fajok egy külön családot – *Argnidae* – alkotnak.
14. VARGA szóbeli közlése szerint a *Vallonia enniensis* önálló faj. Az irodalomban önállónak szereplő *V. excentrica* STERKI viszont legfeljebb csak a *V. pulchella* egy héjváltozata.
15. Anatómiai különbségek miatt az *Oxyloma*-csoportnak genusrangja van. A „*dunker* L. PFEIFFER” (szinoním: *hungarica* KOBELT 1880 és *hungarica* HAZAY 1881) rendszertani értéke még vitatott. A „*pfeiffer* ROSSM.” sokak szerint önálló, mások szerint a nevezéktanilag hibás „*elegans* RISSO” helyett használandó. Sürgős anatómiai vizsgálatokra van szükség.
16. Folyamatban van a magyarországi Clausiliidák revíziója (KISS et PINTÉR, kézirat). Lásd még: KISS (1981), KISS et PINTÉR (1984).
17. Hordalékként került elő. Feltehetőleg valamely madár hurcolta be.
18. A „*monacha*” M. KIMAK.” az *A. straminicollis* (CHARP.) alfaja.
19. Hordalékként került elő (det. NORDSIECK).
20. KISS et PINTÉR (1984).
21. A *Balea (Pseudalinda) stabilis* töröltük a faunalistáról, mivel megállapítást nyert, hogy a Tisza-hordalékként számontartott példány *Vestia gulo* (BIELZ) (KISS et PINTÉR, 1984). A revízió során azonban a faj ismét előkerült, ezúttal nem hordalékból: Zempléni-hegység, Nagy-Milic, leg. VILLÁNYI.
22. Sokáig nem választottuk szét a magyar faunában a *B. cana* és *vetusta* fajokat. Az eltéréseket KISS (1981) közölte először.
23. PINTÉR et VARGA (1981).
24. Melegházi faj. Példányainkat VERDCOURT azonosította.
25. WIKTOR et SZIGETHY (1983) szerint sokkal gyakoribb nálunk az *A. silvaticus*, mint az eddig általánosan elterjedtnek tartott *A. circumscriptus*.

26. Az *A. fasciatus* publikációs dátuma 1822, s nem 1823.
27. Az *A. hortensis* név esetleg több fajt jelöl. További vizsgálatok szükségesek.
28. PINTÉR et PODANI (1979).
29. WIKTOR et SZIGETHY (1983), LIKHAREV et WIKTOR (1980).
30. LIKHAREV et WIKTOR (1980). A *D. caruanai* egyelőre törlendő.
31. WIKTOR et SZIGETHY (1983). Lehet, hogy a *D. turcicum* magyarországi példányai átmenetet képeznek a tipikus *D. turcicum* és a *D. reticulatum* között.
32. Első magyarországi adat: REISCHÜTZ (1978), *D. klemmi* GROSSU néven. WIKTOR et SZIGETHY (1983).
33. Tisztázandó az *Euconulus alderi* (GRAY) faji értéke. Lásd: KERNEY, CAMERON et JUNGBLUTH (1983).
34. SCHILEYKO (1978) és követőinek rendszere elfogadhatatlan.
35. Szubgenerikus besorolása még mindig bizonytalan.
36. A *Trichia* hagyományos szubgenerikus csoportosítása (pl. KERNEY, CAMERON et JUNGBLUTH, 1983) tarthatatlan. Ugyancsak nem fogadható el SCHILEYKO (1978) elképzelése.
37. A nálunk előforduló „*danubialis* CLESSIN” aligha tekinthető alfajnak.
38. A *Helicigona*-óriásgenusz szubgenerikus tagolása, illetőleg genuszokra való bontása még nem történt meg megnyugtatóan. Ezért továbbra is helyesebb a hagyományos csoportosítást használni. Nem szabad egy genuszt csak azért, mivel túl sok faj tartozik bele, genuszokra bontani (KLEMM 1974). Várjuk a SUBAI (1984) által kezdeményezett vizsgálatok eredményeit.
39. A SCHILEYKO (1978) által bevezetett *Octadenia*-szubgenusz értelmetlen (SZEKERES, 1982).
40. OTTÓ (1980).
41. HAAS (1969) szerint az *A. anatina* az *A. cygnea* szinonímja. Véleményét követi WILLMANN et PIEPER (1978) is. Lehetséges, hogy így helyes, de a megokolás nem megnyugtató.
42. *Andonta* (*Andonta*) *woodiana* néven közli PETRÓ (1984) ezt a betelepült fajt Magyarországról. Valószínűbb azonban a *Sinanodonta*-szubgenuszba való sorolás.
43. A *Pisidium*-genuszon belül nem adok szubgenerikus beosztást, mivel a rendszer még nem tekinthető át.

IRODALOM: EROSS, Z. (1981): *Vertigo substriata* (JEFFREYS 1833) a Börzsöny-hegységben. — *Soosiana*, 9: 47—48. — GIUSTI, F. et PEZZOLI, E. (1982): Notes on the small Hydrobioidea in Italian subterranean waters: catalogue, biogeography and some systematic problems. — *Malacologia*, 22: 463—468. — GOLIKOV, A. N. et STAROBOGATOV, J. I. (1975): Systematics of Prosobranch gastropods. — *Malacologia*, 15: 185—232. — HAAS, F. (1969): Superfamilia Unionacea. In: *Das Tierreich*, 88: 1—663. — HUBENDICK, B. (1951): *Anisus spirorbis* and *A. leucostomus* (Moll. Pulm.), a critical comparison. — *Ark. Zool.*, 2: 551—557. — HUDEC, V. (1965): Neue Erkenntnisse über die Anatomie von *Argna bielzi* (ROSSMÄSSLER), und Bemerkungen zur systematischen Stellung der Gattung *Argna* COSSMANN. — *Arch. Moll.*, 94: 157—163. — HUDEC, V. (1967): Bemerkungen zur Anatomie von Arten aus der Gattung *Anisus* STUDER, 1820 aus slowakischen Populationen (Mollusca, Pulmonata). — *Biológia*, Bratislava, 22: 345—363. — KERNEY, M. P., CAMERON, R. A. D. et JUNGBLUTH, J. H. (1983): Die Landschnecken Nord- und Mitteleuropas. — Verlag P. Parey: 1—384. — KISS, É. (1981): A magyarországi recens *Clausiliidák* garatredői. — *Soosiana*, 9: 37—46. — KISS, É. et PINTÉR, L. (1984): A magyar-

országi recens Clausiliidák. — Fol. Hist-nat. Mus. Matr. Gyöngyös, 8: 137—156. — KISS, É. et PINTÉR, L.: A magyarországi recens Clausiliidák revíziója. Kézirat. — KLEMM, W. (1974): Die Verbreitung der rezenten Land-Gehäuse-Schnecken in Österreich. — Denkschr. Österr. Akad. Wiss., Math. nat. Kl., 117: 1—503. — KOVACS, Gy. (1979): Új vízi csigafaj Magyarországon. — Soosiana, 7: 35—36. — LIKHAREV, I. M. et WIKTOR, A. (1980): Szlizni faunü SzSzsZR i szopredel'nüh sztran (Gastropoda terrestria nuda). In: Fauna SzSzsZR, Molljuszki, III (5): 1—437, Leningrád. — MEIER—BROOK, C. (1983): Taxonomic studies on Gyraulus (Gastropoda: Planorbidae). — Malacologia, 24: 1—113. — OTTÓ, L. (1980): Levél a szerkesztőnek: A Lipót községi termálfürdő puhatestűi. — Soosiana, 8: 9—10. — PARAENSE, W. L. (1976): A natural population of *Helisoma duryi* in Brazil. — Malacologia, 15: 369—376. — PETRO, E. (1984): Az *Andonta* (*Andonta*) *woodiana* (LEA) magyarországi előfordulása. — Állatt. Közlem., (kézirat). — PINTÉR, L. (1974): Katalog der rezenten Mollusken Ungarns. — Fol. Hist-nat. Mus. Matr. Gyöngyös, 2: 123—148. — PINTÉR, L. et PODANI, J. (1979): *Oxychilus* (*Ortizius*) *translucidus* (MORTILLET 1854) Magyarországon (Gastropoda: Zonitidae). — Soosiana, 7: 95—96. — PINTÉR, L. et VARGA, A. (1981): *Bulgarica* (*Bulgarica*) *rugicollis* (ROSSMÄSSLER 1836) neu für Ungarn. — Soosiana, 9: 65—66. — RADOMAN, P. (1973): New classification of fresh and brackish water Prosobranchia from the Balkans and Asia Minor. — Priir. Muz. Beograd, Pos. Izd., 32: 1—30. — REISCHÜTZ, P. L. (1978): Bemerkungen zu *Deroceras klemmi* GROSSU, 1972 (Moll. Gastropoda, Limacidae). — Mitt. Abt. Zool. Landesmus. Johanneum, 7: 39—44. — SCHILEYKO, A. A. (1978): Nazemnue molljuszki nadszemeisztva Helicoidea. In: Fauna SzSzsZR, III (6): 1—348. — SUBAI, P. (1948): Über Bestrebungen zur Aufteilung der Subfamilie Ariantinae (=Helicigoninae, Campylaeinae). — Mitt. dtsh. malak. Ges., 37: 229—231. — SZEKERES, I. (1982): Zusammenhänge in der Entwicklung des Gehäuses und der Genitalien bei *Cepaea vindobonensis* FÉRUSSAC, 1821 (Mollusca: Gastropoda). — Miscnea zool. hung., 1: 75—80. — SZIGETHY, A. (1973): A *Vertigo* O. F. MÜLLER 1774 genus magyarországi fajai (Mollusca, Gastropoda). — Soosiana, 1: 19—30. — SZIJJ, J. et VÁGVÖLGYI, J. (1948): Contribution to the Molluscan fauna of the Börzsöny Mts. — Fragm. Faun. Hung., 11: 33—36. — TE, G. A. (1980): New classification system for the family Physidae (Pulmonata: Basommatophora). — Arch. Moll., 110: 179—184. — VARGA, A. (1979): A *Vertigo* *substriata* (JEFFREYS, 1833) Magyarországon. — Soosiana, 7: 43—45. — VARGA, A. (1980): Adatok a Medves-hegység puhatestű-faunájához — Soosiana, 8: 11—14. — WETHERBY, A. G. (1879): Notes on some new or little known North American Limnaeidae. — J. Cincinnati Soc. nat. Hist., 2: 83—100. — WIKTOR, A. et SZIGETHY, A. S. (1983): The distribution of slugs in Hungary (Gastropoda: Pulmonata). — Soosiana, 10—11: 87—11. — WILLMANN, R. et PIEPER, H. (1978): Gastropoda. Lamellibranchiata. In: Limnofauna Europaea: 118—137.

Érkezett: 1984. IV. 8.

PINTÉR László
Természettudományi Múzeum Állattára
H—1088 BUDAPEST
Baross utca 13.